

SUKILĖLIŲ KOVOS LIETUVOJE 1863–1864 M.

Dr. Ieva Šenavičienė

ĮVADAS

Išsamesnio 1863–1864 m. sukilėlių kovų Lietuvos Didžiosios Kuni-
gaikštystės teritorijoje, arba istorinėje Lietuvoje, vaizdo neturime, o be
tokios informacijos sunku tikėtis rimtesnių 1863 m. sukilimo Lietuvoje
ir Baltarusijoje tyrimų. Be to, istoriografijoje įsitvirtino neteisingas pats
sukilimo Lietuvoje vaizdinys. Priešingai nei ankstesnio laikotarpio litera-
tūroje, 1918 m. valstybingumą atkūrusioje Lietuvoje, o vėliau, sovietiniais
metais, remiantis skirtingomis ideologinėmis koncepcijomis bandyta įro-
dyti, kad sukilėliai Lietuvoje ir Lenkijoje turėjo skirtingus tikslus. Dėl to
sukilimas imtas tyrinėti nebe istorinės Lietuvos teritorijoje, o tik etninių
lietuvių gyvenamose žemėse: Vilniaus, Kauno gubernijose, prie jų prijun-
giant ir Lenkijos karalystei priklausiusią Užnemunę (Augustavo guberni-
jos Marijampolės, Kalvarijos, Seinų, Augustavo apskritis). Iš tiesų 1863 m.
sukilime dalyvavo visa istorinė Lietuva, ir Lenkijos, ir Lietuvos sukilėlių
tikslas buvo vienas – atkurti 1795 m. panaikintą Abiejų Tautų Respubli-
ką, o Užnemunės prijungimas – nelogiškas, nes čia sukilimas plėtojosi
pagal Lenkijos karalystės schemą. Nors aukščiausioji Lenkijos, Lietuvos
ir Rusios (Ukrainos) sukilėlių valdžia buvo Tautinė vyriausybė Varšuvoje,
tačiau kariniams sukilėlių veiksams vadovavo 3 sukilėlių vadovybės:
Lenkijos karalystėje – Tautinė vyriausybė, Rusijoje (vadinamajame Rusijos
imperijos Pietvakarių krašte – Voluinės, Podolės, Kijevo gubernijose) –
Rusios provincinė vadovybė, Lietuvoje – Lietuvos provincinė vadovybė.
Pastarosios įtakos sritis buvo vadinamasis Rusijos imperijos Šiaurės Va-
karų kraštas – Vilniaus, Kauno, Gardino, Minsko, Vitebsko, Mogiliavo
gubernijos. Šių žemių, kurias šiandien apima Lietuva ir Baltarusija, poli-
tinis statusas, gyventojų teisinė padėtis, integracijos į Rusiją laipsnis buvo

kitoks nei Lenkijos karalystėje (ir Užnemunėje). Dėl to skyrėsi sukilimo vadovybės veiksmai, požiūris į įvairias situacijas, sukilimo eiga, intensyvumas, trukmė ir t. t.

Atskira problema yra susijusi su lietuvių, lenkų, rusų, baltarusių ir kt. sukilimo kovų istoriografija. Nors joje aprašyta nemažai Lietuvos sukilėlių kautynių, tačiau jų duomenys nėra tikslūs. Daugelis tyrėjų kovas aprašinėjo remdamiesi pirmu pasitaikiusiu šaltiniu, neįvertinę jo patikimumo, o dažniausiai – jau skelbtais darbais. Tokiu būdu antrarūšių šaltinių ir pačių tyrėjų klaidos buvo perrašomos ir perkeliamos į vėlesnių tyrėjų darbus, neretai persirašant ir jų nuorodas arba iš viso nebenurodant, iš kur tie duomenys paimti. Dėl to istoriografijoje to paties mūšio datos įvairuoja: neretai datos, atitinkančios Julijaus kalendorių, laikomos Grigaliaus kalendoriaus datomis ir atvirkščiai. Pasitaiko, kad neteisingai nurodomi Rusijos kariuomenės ir sukilėlių vadai. Skiriasi susidūrimų, mūšių vietos, o kai akcentuojamas kitas tos pačios vietovės objektas (kaimas, miškas, dvaras ir pan.), tas pats mūšis, susidūrimas virsta dviem atskirais įvykiais, kova vadinamas objekto apiplėšimas be kovos ir t. t. Nemažai atvejų, kai nuorodos į šaltinius neatitinka teksto, netiksliai nurodyti archyvų fondai, aprašai, lapai.

Turbūt įspūdingiausias tyrimas 1863–1864 m. sukilimo kovų tematika yra lenkų istoriko Stanisławo Zielińskiego susirėmimų ir mūšių buvusioje Abiejų Tautų Respublikos teritorijoje aprašas-rekonstrukcija, parengtas remiantis Rapersvilyje (Šveicarija) Lenkų muziejuje saugoma rankraštine ir publikuota sukilėlių šaltinių medžiaga¹. Dėmesio vertas ir lietuvių istorikės Onos Maksimaitienės darbas, parašytas pagal S. Zielińskiego medžiagą ir Rusijos karo veiksmų žurnalus, taip pat jos pačios rastus šaltinius apie sukilėlių kovas etnografinėje Lietuvoje². Nors minėtuose darbuose neišvengta klaidų, tačiau jos nesumenkina didžiulės šių pirmųjų rimtų sukilimo kovų tyrimų vertės.

1863 m. sukilimo tyrėjų tikslesnės informacijos poreikis ir duomenų apie kovas painiava paskatino parengti čia publikuojamą apibendrinamąjį šaltinį – lentelę, kuri galėtų padėti susisteminti 1863–1864 m. sukilėlių ir

¹ Zieliński S., *Bitwy i potyczki 1863–1864 r.*, Rapperswil: Nakładem Funduszu Wydawniczego Muzeum Narodowego w Rapperswilu, 1913.

² Maksimaitienė O., *Lietuvos sukilėlių kovos 1863–1864 m.*, Vilnius: Mintis, 1969.

Rusijos kariuomenės kovas to meto Lietuvos teritorijoje. Joje nurodytos Vilniaus, Kauno, Gardino, Minsko, Vitebsko, Mogiliavo gubernijose vykusią susidūrimų ir mūšių datas, jų vietas, kur įmanoma – abiejų kariavusių pusių būrių vadai, kovotojų skaičius, kovų aplinkybėmis žuvusių, mirusių, sužeistų, į nelaisvę patekusių karių skaičius, turiniai nuostoliai, atskirais atvejais – ir būrių, kovų ypatumai, būrio faktinė padėtis po kautynių.

Šis apibendrinamasis šaltinis buvo sudarytas pirmiausia remiantis originaliais pirminiais šaltiniais, kuriuose aprašytos sukilėlių kovos, esančiais Lietuvos, Rusijos, Lenkijos ir Baltarusijos archyvuose, taip pat skelbtais pirminiais šaltiniais, kai kuriais atvejais – šaltiniais paremtais tyrimais (detalų šaltinių ir literatūros sąrašą žr. toliau, prie publikuojamojo šaltinio santrumpų). Iš archyvinių ir publikuotų šaltinių turbūt patikimiausi yra oficialūs Rusijos karo veiksmų aprašymai (turimi galvoje Rusijos karo veiksmų žurnalai, jų išrašai, suvestinės, būrių vadų raportai vadovybei, gubernijų ir apskričių karinių viršininkų, žandarų viršininkų pranešimai ir pan.). Tikėtina, kad šiuose šaltiniuose turėjo būti tiksliau nurodyta kovos data ir vieta, kovoję Rusijos armijos daliniai, su kova susijusių Rusijos žuvusių, sužeistų, mirusių nuo žaizdų ir pan. karių, taip pat belaisvių skaičius, turinės netektys – turint galvoje, kad valstybė vedė karinių dalykų ir nuostolių apskaitą, mokėdavo kompensacijas žuvusiųjų šeimoms.

Sukilėlių informacija apie susirėmimus ir mūšius nėra nei tokia išsami, nei tiksli, kaip Rusijos. Nors iš būrių vadų sukilėlių vadovybė reikalaujavo pristatyti raportus apie kovas, žmonių ir turto netektis³, tačiau dėl partizaninio karo aplinkybių tokius nurodymus įvykdyti buvo sunku. Daugelis vadų neturėjo kada jų rašyti arba kaip perduoti, dažnai jie patys mūšyje žūdavo, būrys išsisklaidydavo, tad sukilėlių raportų išliko nedaug. O ir jų duomenų faktiškai buvo neįmanoma patikrinti. Sukilėlių statistinės žinios apie kovas daugiausia remiasi jų atsiminimais, parodymais tardytojams ir sukilėlių spauda, kuri nestokoja populizmo ir hiperbolių, dažnai yra subjektyvi ir fragmentiška.

---

³ Žr.: Tautinės vyriausybės Karo skyriaus įsakymas Nr. 6 tautinei kariuomenei, 1863 06 02, Архивные материалы Муравьевского музея, относящиеся к польскому восстанию 1863–1864 г. г. в пределах Северо-Западного края, сост. А. И. Миловидов, *Виленский временник*, кн. 6, ч. 2, Вильна: Губернская типография, 1915, с. 255–256.

Siekiant pateikti tikslesnę informaciją apie 1863 m. sukilimo kovų datas ir vietas XIX a. Lietuvoje, susirėmimų ir mūšių datos ir vietas publikuojamoje lentelėje nurodytos pagal turimą patikimiausią šaltinį (pvz., sukilėlių vado Boleslovo Dluskievo paliktą mūšio aprašymą). Kadangi tokių sukilėlių šaltinių reta, kovų datos ir vietas, taip pat Rusijos būrių vadų pavardės dažniausiai pateiktos pagal oficialius Rusijos karo veiksmų šaltinius. Įvardijant sukilėlių būrių vadus, pirmenybė teikiama sukilėlių šaltinių informacijai. Susirėmimų ir mūšių datų, vietų, būrių vadų variantai kituose šaltiniuose neaptariami.

Sunkiau įvertinti mūšių ir susirėmimų nuostolius. Įvairių šaltinių nuostolių duomenys retai sutampa. Priešingų pusių liudijimuose to paties mūšio karių netektys kartais skiriasi dešimtimis ir šimtais žmonių, skirtumų yra net ir vienos pusės šaltiniuose. Ne visuose kovų aprašymuose žuvusiųjų skaičius įvardytas. Daugelyje nuostoliai nusakyti apibendrintai: žuvo keletas, daug, keliolika, keliasdešimt, keli šimtai, laukas nuklotas lavonais, lavonų suverstos krūvos, skaičius nežinomas, karių būrys sumuštas, kuopa karių paskendo pelkėje, sudegė name, dvare ir pan. Iš tiesų kovojanti pusė yra pajėgi tiksliau suskaičiuoti tik savo, bet ne priešininko nuostolius – apie pastaruosius jai lieka tik spėlioti. Trūksta tikslesnių duomenų apie sužeistus karius, vėliau mirusius nuo žaizdų, kurie taip pat priskirtini prie kovos aplinkybėmis mirusiųjų, arba apie vietoje nužudytus belaisvius. O sukilėliai, kurie kautynes baigdavo atsitraukdami ir bėgdami, dažnai iš viso negalėdavo pasakyti, kiek jų žuvo, kiek sužeistųjų liko kovos lauke, mirė, tapo belaisviais, o kiek – pabėgo iš kovos lauko namo. Tad tikrojo kovų aplinkybėmis mirusiųjų skaičiaus niekada nesužinosime – akivaizdu, kad jis turi būti didesnis, nei užfiksuota šaltiniuose.

Turint galvoje situacijos, susijusios su netekčių fiksavimu, painumą, buvo pasirinktas apibendrinamojo šaltinio sudarymo principas. Šaltinyje-lentelėje pateikta visa dokumentuose rasta su konkrečiu kariniu konfliktu susijusi įvairiausia informacija skaičiais arba jo bendras apibūdinimas, drauge nurodant atitinkamų duomenų šaltinį ar pateikėją. Ši metodika įgalina lyginti informaciją, ypač siūlomą skirtingų kovojusių pusių, įžiūrėti ryškėjančias tendencijas (pvz., tendenciją savo nuostolius nutylėti, sumažinti, priešo – pabrėžti, padidinti, elgesio su belaisviais, užkariautu turtu tendenciją ir kt.). Tyrėjui belieka pačiam įvertinti susirėmimo ar mūšio

nuostolius.

Atkreiptinas dėmesys, kad 10-oje apibendrinamojo šaltinio-lentelės grafoje „Šaltiniai“ Rusijos pusės šaltiniai, kuriuose aprašyti konkrečių kautynių nuostoliai, nuo sukilėlių pusės šaltinių, taigi ir duomenų, yra atskirti žvaigždute (*) – sukilėlių pusės šaltiniai surašyti žemiau, po žvaigždute. Jei konkrečios kovos aprašyme šaltinių grafos langelyje žvaigždutės nėra, vadinasi, informacija apie netektis rasta tik Rusijos pusės šaltiniuose.

Sisteminė informacija apie 1863–1864 m. sukilėlių kovas Lietuvoje skelbiama pirmą kartą. Siauresniu (darbiniu) šaltinio variantu buvo naudojama 2012–2013 m. atliekant 1863–1864 m. sukilimo Lietuvoje sisteminę kiekybinę analizę. Juo remiantis nustatyti sukilimo, kaip karo, parametrai teritorijoje, kuri buvo Lietuvos sukilėlių vadovybės žinioje, sukilimas Lietuvoje palygintas su sukilimu Lenkijos karalystėje, Rusioje⁴.

Čia pateikiamas apibendrinamojo šaltinio variantas yra gerokai patikslintas ir papildytas. Neabejotina, kad ateityje jį dar patobulins kiti 1863 m. sukilimo tyrėjai.

APIBENDRINAMOJO ŠALTINIO-LENTELĖS SANTRUMPOS

Pavadinimų santrumpos

GG – Gardino gubernija

KG – Kauno gubernija

L – Lietuva

LK – Lenkijos karalystė

MG – Minsko gubernija

Mog.G – Mogiliavo gubernija

VG – Vilniaus gubernija

---

⁴ Žr.: Šenavičienė I., Lietuva ir 1863–1864 m. sukilimas, *Lietuvos karai. Lietuvos XIX–XX a. nacionalinių karų sisteminė-kiekybinė analizė*, sudarė Gediminas Vitkus, Vilnius: Eugrimas, 2014, p. 89–143.

Vit.G – Vitebsko gubernija

aps. – apskritis

dv. – dvaras

dvrn. – dvarininkas

k. – kaimas

net. – neteisingi duomenys

suž. – sužeistieji

u. – upė

vad. – vadovaujamas (-i)

vlsč. – valsčius

vnk. – vienkiemis

ž. – žuvusieji

adj. – adjutantas

feldfeb. – feldfebelis

fligeladj. – fligeladjutantas

gen. ltn. – generolas leitenantas

gen. mjr. – generolas majoras

kpt. – kapitonas

mjr. – majoras

paplk. – papulkininkis

paporuč. – paporučikis

plk. – pulkininkas

prapršč. – praporščikas

poruč. – poručikas

puskrn. – puskarininkis

rotm. – rotmistras

štabskpt. – štabskapitonas

štabslotm. – štabslotmistras

Archyvų ir archyvinių šaltinių santrumpos

GARF – Rusijos Federacijos valstybinis archyvas (Государственный архив Российской Федерации)

LVIA – Lietuvos valstybės istorijos archyvas

NIABG – Baltarusijos nacionalinis istorijos archyvas Gardine (Национальный исторический архив Беларуси в г. Гродно, <http://school38.mogilev.by/index.php?id=525610>, žiūrėta 2014-12-26)

RGVIA – Rusijos valstybinis karo istorijos archyvas Maskvoje (Российский государственный военно-исторический архив)

RGVIA VUA – RGVIA Karinio mokslo archyvo (Военно-ученый архив) kolekcija

KVŽ – Vilniaus karinės apygardos karo veiksmų žurnalas, 1863-01-11–1863-08-23, LVIA, f. 494, ap. 1, b. 854a.

KVŽ1 – Vilniaus karinės apygardos karo veiksmų žurnalas, 1864-04-09–1864-05-13, LVIA, f. 494, ap. 1, b. 779.

KVŽ2 – Kauno gubernijos karo veiksmų žurnalas, 1864-02-29–1864-08-22, LVIA, f. 494, ap. 1, b. 775.

KVŽ3 – Vilniaus karinės apygardos karo veiksmų žurnalas, 1863 m., RGVIA VUA, f. 846, ap. 16, b. 1311, d. IV.

KVŽ4 – Minsko gubernijos karo veiksmų žurnalas, RGVIA, f. 484, ap. 1, b. 139, l. 66–73.

Ličkūnas – Stasys Ličkūnas (1884–1944), 1863 metų žemaičių sukilimas dabartinėje Mažeikių apskrity [XIX a. pab. autoriaus surinkti žmonių atsiminimai], *Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekos Rankraščių skyrius*, f. 12–9.

Romanska – Helena z Kordzikowskich Romańska, „O roku 1863-im w Województwie Kowieńskim. Garść miejscowych wspomnień, zeszyt n II, rok 1863 c. d.“, LVIA, f. 1135, ap. 4, b. 392a.

Publikuotų šaltinių santrumpos

AMMM – Архивные материалы Муравьевского музея, относящиеся к польскому восстанию 1863–1864 г. г. в пределах Северо-Западного края, сост. А. И. Миловидов, *Виленский временник*, кн. 6, ч. 2, Вильна: Губернская типография, 1915.

LIŠ – *Lietuvos TSR istorijos šaltiniai, 1861–1917*, t. 2, Vilnius: Mintis, 1965.

PT1 – *Prasa tajna z lat 1861–1864*, cz. 1, Wrocław, Warszawa, Kraków: Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1966.

PT2 – *Prasa tajna z lat 1861–1864*, cz. 2, Wrocław, Warszawa, Kraków: Zakład Narodowy imienia Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk, 1969.

VLB – *Восстание в Литве и Белоруссии*, Москва: Наука, 1965.

Aramovičius – Marzenia. Pamiętnik o ruchu partyzanckim w wojęwódtwie grodzieńskim w 1863 i 1864 r. przez Ignacego Aramowicza, Bendlikon: W drukarni „Ojczyzny“, 1865.

Dłuskis – Bolesław Dłuski-Jabłonowski, Z powstania w r. 1863 na Źmudzi, opis Pułkownika... *Sprawozdanie z zarządu Muzeum narodowego polskiego w Rapperswilu*, Paryż, 1914, s. 53–64.

Geištoras – *Pamiętniki Jakóba Gieysztora z lat 1857–1865, poprzedzone wspomnieniami osobistemi prof. Tadeusza Korzona oraz opatrzone przedmową i przypisami*, t. 1, Wilno, 1913, s. 264–265.

Levickis – Na Źmudzi. Dzieje Nadniewiezkiego pułku, 1863–1864, według otrzymanych z Litwy notat spisał Feliks Lewicki, *Gazeta Narodowa*, n 91 (1879 04 20); n 92 (1879 04 22); n 93 (1879 04 23); n 94 (1879 04 24); n 95 (1879 04 25).

Ličkūnas1 – Stasys Ličkūnas, 1863–64 m. Źemaičių sukilimas Mažeikių apylinkėje, *Karo archyvas*, redagavo plk. lt. V. Steponaitis, t. 6, Kaunas, 1935, p. 47–53.

Mackevičius – *Antanas Mackevičius. Laiškai ir parodymai*, sudarė Ona Maksimaitienė, Rita Strazdūnaitė, Vilnius: Lietuvos TSR mokslų akademijos Istorijos institutas, 1988.

Medekša – [Antanas Medekša], *Kunigas Mackevičius kaip istorinė asmenybė. Biografijos kontūrai*, parengė Ieva Šenavičienė, Vilnius: Lietuvos

istorijos instituto leidykla, 2012.

MOPŽ – Monografja oddziałów powstańczych na Żmudzi, *Ojczyzna, dziennik polityczny, literacki i naukowy*, Bendlikon (pod Zürichiem), 1864, nr. 108, 109, 115, 116, 124; 1865, nr. 15, 16, 38–40, 45, 59, 60. Šaltinio mokslinė publikacija: *Sukilėlių būrių Žemaitijoje monografija*, parengė Ieva Šenavičienė, Dainius Junevičius, Vilnius: Lietuvos istorijos instituto leidykla, 2015, p. 99–137.

Savickis – Teodor Sawicki, Ludobroński-Ludkiewicz. Urywek z powstania na Żmudzi, *W czterdziestą rocznicę Powstania Styczniowego, 1863–1903*, Lwów, 1903, s. 417–419.

Sierakowska – Apolonia z Dalewskich Sierakowska, *Wspomnienia*, opracowanie: Jolanta Sikorska-Kulesza, Tamara Bairašauskaitė, Warszawa: Wydawnictwo Neriton, Instytut Historyczny UW, 2010.

Urbelis – 1863 metų sukilimo dalyvio atsiminimai, surašė mjr. A. Urbelis, *Karo archyvas*, redagavo plk. lt. V. Steponaitis, t. 6, Kaunas, 1935, p. 54–56.

Valančius – Motiejus Valančius, *Namų užrašai*, Vilnius: Baltos lankos, 2003.

Виленский вестник – Kurjer Wileński, 1863 [duomenys apie mūšius iš Vilniaus karinės apygardos karo veiksmų žurnalų].

Literatūros santrumpos

Butkevičius – Algirdas Butkevičius, *Du menininkai – 1863 metų sukilėliai*, <http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2012-01-09-algirdas-butkevičius-du-menininkai-1863-metu-sukileliai-1/75056>, žiūrėta 2015-03-22.

Ilgūnas – Gediminas Ilgūnas, *Antanas Mackevičius. Sukilimo žygiai ir kovos*, Vilnius: Versus aureus, 2007.

Jurgėla – Kostas Rudaminas Jurgėla, *Lietuvos sukilimas 1862–1864 metais: sukilimo šimtmečio sukakčiai pagerbti*, So. Boston, Mass.: Lietuvių enciklopedijos leidykla, 1970.

Kovalewska – Zofja Kowalewska, *Dzieje powstania lidzkiego: wspomnienie o Ludwiku Narbucie*, Wilno: Odbitka z „Dziennika Wileńskiego“, 1934.

Maksimaitienė – Ona Maksimaitienė, *Lietuvos sukilėlių kovos*

1863–1864 m., Vilnius: Mintis, 1969.

Merkys – Vytautas Merkys, *Motiejus Valančius. Tarp katalikiškojo universalizmo ir tautiškojo*, Vilnius: Mintis, 1999.

Ružancovas – Aleksandras Ružancovas, Kautynės prieš 75 metus, *Trimitas*, 1938, Nr. 10, p. 245; Nr. 11, p. 274; Nr. 13, p. 317–318; Nr. 14, p. 346; Nr. 16, p. 389–390; Nr. 19, p. 462; Nr. 21, p. 513; Nr. 24, p. 585–586; Nr. 26, p. 632; Nr. 28, p. 679; Nr. 30, p. 727; Nr. 31, p. 754; Nr. 33, p. 804; Nr. 34, p. 825–826; Nr. 35, p. 849; Nr. 37, p. 898; Nr. 38, p. 917–918; Nr. 39, p. 945; Nr. 43, p. 1041–1042; Nr. 51–52, p. 1229–1230.

Zielinskis – Stanisław Zieliński, *Bitwy i potyczki 1863–1864 r.*, Rapperswil: Nakładem Funduszu Wydawniczego Muzeum Narodowego w Rapperswilu, 1913.

Apibendrinamajame šaltinyje-lentelėje esantys ženklai

x*y – Rusijos pusės šaltiniai * sukilėlių pusės šaltiniai

x/y – Rusijos pusės šaltiniuose nurodytas kovotojų skaičius / sukilėlių pusės šaltiniuose nurodytas kovotojų skaičius

Minint pirmą kartą paryškintas sukilėlių vado vardas, pavardė (slapyvardis).

Kursyvu laužtiniuose skliaustuose pateikti duomenys apie kovos specifiką, būrio specifiką, būrio padėtį, prarastą turtą, taip pat išskirtos kai kurios pastabos.

SUKILĖLIŲ KOVOS LIETUVOJE 1863–1864 M.

Dr. Ieva Šenavičienė

Vilniaus gubernija

Eil. nr.	1	2	3	4	5
	Kovos data <i>[pastabos]</i>	Kovos dalyviai <i>[būrio specifiika]</i>	Kovos vieta <i>[kovos specifiika]</i>	Žuvo sukilėlių <i>[būrio padėtis]</i>	Sužeista sukilėlių
1.	1863 02 04 (01 23)	Sukilėlių būrys (/6) ir Rusijos (/27) konvojus su rekrutais iš Stakliškių į Vilnių	VG, Trakų aps., Trakų smuklėje <i>[pirmasis gubernijos ir Lietuvos sukilėlių susidūrimas, inicijuotas sukilėlių]</i>		
2.	1863 02 15 (03)	Felikso Visloucho ir Stanislovo Buchovecko būrys (300/) ir štabstrom. Denisovo ir kpt. Kaverio būriai	VG, Ašmenos aps., miške prie Daukšiškių k., netoli Salų	1 1	keli
3.	1863 02 16 (04)	Sukilėlių būrys ir Rusijos transportas su rekrutais	VG, Lydos aps., netoli Marcinkonių k.		
4.	1863 02 17 (05)	Sukilėlių būrelis ir Rusijos tilto sargyba	VG, Vilniaus aps., prie Rokantiškių k.		
5.	1863 02 17 (05)	Sukilėlių būrelis ir Rusijos kazokai (/100)	Vilniaus aps., prie Nemenčinės	-	
6.	1863 02 28 (16)	Liudviko Narbuto būrys (/80) ir Rusijos konvojus su rekrutais	VG, Lydos aps., prie Padembių k. <i>[sukilėlių pasala]</i>		

Sukilėlių kovos Lietuvoje 1863–1864 metais

6	7	8	9	10
Paimta į nelaisvę, dingo, pabėgo sukilėlių [prarastas turtas]	Žuvo Rusijos karių [būrio padėtis]	Sužeista Rusijos karių	Paimta į nelaisvę, dingo, pabėgo Rusijos karių [prarastas turtas]	Šaltiniai
			[rekrutai] [rekrutai] [27 rekrutai]	KVŽ, 13 * Zielinskis, 276 Ružancovas, 245
[ginklai ir kt.]	-			AMMM, XX, 59–60; KVŽ, 35–36 * Zielinskis, 276–277; Ružancovas, 245
			[rekrutai]	* Zielinskis, 276; PT1, 450
	[išsklaidyta]			* Zielinskis, 276; Ružancovas, 245
				* Zielinskis, 276
			[dalis rekrutų pabėgo]	Zielinskis, 277; Kovalevska, 27 * Maksimaitienė, 102 (Rusijos Lydos aps. karinio viršininko raportas, LVIA, f. 494, ap. 1, b. 758, l. 14–17)

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJA

Eil. nr.	1	2	3	4	5
7.	1863 03 01 (02 17)	Edmundo Kučevskio sukilėlių būrys (/60) ir Rusijos būrys	VG, Trakų aps., prie Krušonių k., grafo Tiškevičiaus miške	-	
8.	1863 03 09 (02 25)	L. Narbuto, kun. Juozapo Horbačevskio būrys (70, apie 80/95, 80), Leono Krainskio būrys ir paplk. Vimbergo būrys	VG, Trakų aps., prie Rūdninkų	4 10 1 1	nežinoma per 20
9.	1863 03 22 (10)	Ipolito Pasierbskio (apie 60/54, 70 Vilniaus jaunimo, tarp jų ir tapytojas E. Andrioli), Povilo Seliavos (Proho) būriai ir plk. Alchazovo būrys	VG, Trakų aps., netoli Vievio, prie Mitkiškių k., Mitkiškių dvare	daug visi yra tarp ž., suž., belaisvių, pabėgusių 16 16 17 5	8 (2 mirė) 6

Sukilėlių kovos Lietuvoje 1863–1864 metais

6	7	8	9	10
				* Zielinskis, 277; Ružancovas, 245; Laskarys, 249
10		4 (1 mirė) [ginklai ir kt.]		AMMM, XX, 75–76, 77–79; KVŽ, 53–54
13				KVŽ, 60, 68
7		4		LVIA, f. 419, ap. 2, b. 157, l. 32–33 (Rusijos paplk. A. Losevo raportas)
	5	16		* PT2, 4
			[ginklai]	Zielinskis, 277; Ružancovas, 245
2; 5 pabėgo [ginklai ir kt.]	1	5 (3 sunkiai)		AMMM, 85–87; LVIA, f. 494, ap. 1, b. 758, l. 39–41 (Rusijos plk. Alchazovo raportas)
5 pabėgo	1	5		AMMM, XX; KVŽ, 66–68; KVŽ3, 147–148
	12			* Zielinskis, 277–278
	12	1		Ružancovas, 317
				LVIA, f. 1248, ap. 1, b. 399, l. 33 („Wiadomości z pola bitwy“, 1863 04 20)
11 sužeistų, nužudyti	9	keliolika		PT2, 4 („Wiadomości o powstaniu na Litwie“)

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJA

Eil. nr.	1	2	3	4	5
10.	1863 04 02 (03 21)	Karolio Novakovskio (Sviontoldyšo, Mykolo Šiukštos) būrys (40/) ir paplk. Kolokolcevo būrys	VG, Vileikos aps., dvrn. R. Kurovskio Sviečkų dvare	4 4 – K. Novakovskis 4 – K. Novakovskis 4	10 10 8
11.	1863 04 11 (03 30)	L. Narbuto, J. Horbačevskio būrys (/150), kpt. Timofejevo 2 kuopos ir kazokai	VG, Lydos aps., prie Dubičių k., miške netoli Naujadvario	24 ž. ir suž. 1 1 keliolika ž. ir suž. 1	5 5 3

Sukilėlių kovos Lietuvoje 1863–1864 metais

6	7	8	9	10
12 <i>[ginklai, amunicija]</i>		9 9 (1 sunkiai)		AMMM, XX KVŽ, 76–77
<i>[ginklai, amunicija]</i>	-	8		VLB, 115–116 (Rusijos paplk. A. Losevo pranešimas)
<i>[sudegintas dvaras]</i>				* Zielinskis, 278; PT1, 482
1	2	5 (1 sunkiai)		AMMM, XXI, 104–105; VLB, 117–118 (Rusijos kpt. Timofejevo raportas); KVŽ, 84–86
	15	13		* LVIA, f. 1248, ap. 1, b. 399, l. 32 (sukilėlio L. Narbuto raportas)
	30	50		Zielinskis, 278
	15	12		PT1, 482–483
				PT1, 492

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJA

Eil. nr.	1	2	3	4	5
12.	1863 04 16 (04)	F. Visloucho būrys (250, 200/130) ir plk. Skordulios būrio štabskpt. Fiodorovo būrys	VG, Trakų aps., netoli Žaslių, Žiežmarių miške, prie Antakalnio k.	50 iki 50 ž. ir suž. iki 40 1 -	daug 3 -
13.	1863 04 18 (06)	[LK būrys] Sukilėlių būrys, persikėlęs per Nemuną, užmušti popo (50/30) ir puskrn. Pankovo kazokų būrys	VG, Trakų aps., Merkinėje	3 – vadas 1 1 1	daug
14.	1863 04 18 (06)	L. Narbuto ir Vladislovo Novickio būrio dalis (20/) ir plk. Vernerio būrys	VG, Lydos aps., šalia Saltoniškių k.		

Sukilėlių kovos Lietuvoje 1863–1864 metais

6	7	8	9	10
2		8		AMMM, XXI KVŽ, 87–88; KVŽ3, 171
2 [ginklai]	36 ž. ir suž.	8		LVIA, f. 419, ap. 2, b. 157, l. 45–46 (Rusijos Trakų žandarų viršininko raportas)
	8	34		* Zielinskis, 278–279
	36	daug, rasta 10 (2 mirė)		PT2, 8 (remiamasi „Wiadomości o powstaniu na Litwie“, 1863 04 26)
	36			LVIA, f. 1248, ap. 1, b. 399, l. 32 („Wiadomości o powstaniu na Litwie“, 1863 04 26)
				Ružancovas, 390
	-			AMMM, XXI
	1			KVŽ, 109
				LVIA, f. 419, ap. 2, b. 157, l. 48–49 (Rusijos paplk. Losevo raportas)
				* Zielinskis, 279; Ružancovas, 390
		1		AMMM, 118; KVŽ, 87

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJA

Eil. nr.	1	2	3	4	5
15.	1863 04 19 (07)	Kun. Felicijono Laškevičiaus (60/150, 36) būrys ir mjr. Slešinskio būrys	VG, Ašmenos aps., prie Nalibokų k.	60 20 20 2	
16.	1863 04 20 (08)	L. Narbuto būrys (600/200–250, 600) ir plk. Vernerio būrys	VG, Lydos aps., ant VG ir GG ribos, šalia k. Kovalki, Lakštutėnų vietovėje, prie Dumblio ež.	100) nemažai 7	per 100 keliolika
17.	1863 04 21 (09)	L. Krainskio būrys (150/) ir plk. Alchazovo būrys	VG, Lydos aps., Gardino girioje prie Konevo, Staniuncy k.	10 iki 10 ž. ir suž. 12 [išsklaidytas]	
18.	1863 04 30 (18)	F. Visloucho ir Horodensko (Kęsgailos) būrys (500/320) ir plk. Kramerio būrys	VG, Vilniaus aps., prie Kivonių k., Šešuolių miške	apie 100 – Horodenskis, P. Seliava 23	daug 19
19.	1863 05 03 (04 21)	L. Narbuto būrio Boleslovo Narbuto dalinys ir plk. Alchazovo būrys	VG, Lydos aps., Gardino girioje, pelkėje	daug	daug

Sukilėlių kovos Lietuvoje 1863–1864 metais

6	7	8	9	10
36 per 35 (5 nužudyti) 10 5				VLB, 415–416 (Rusijos plk. A. Reicharto pranešimas); KVŽ, 88–89 * Zielinskis, 279 PT1, 492 PT2, 9
14	- 5 42	10 9 daug		AMMM, XXI, 116–120 KVŽ, 99–100 * Zielinskis, 279; PT2, 9
4 (2 suž.) 3 suž. (1 mirė)	-			KVŽ, 100–101 AMMM, XXI * Zielinskis, 280; Ružancovas, 390
<i>[dalis gurguolės]</i>	4 per 100?	27 (4 sunkiai) daug		AMMM, XXI, 125–127; KVŽ, 107–108; KVŽ3, 173 * Zielinskis, 280; PT2, 10; Ružancovas, 462
	1			KVŽ, 124

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJA

Eil. nr.	1	2	3	4	5
20.	1863 05 04 (04 22)	L. Narbuto būrys (/120) ir kpt. Timofejevo būrys	VG, Lydos aps., prie Dubičių k., Peleos ež. [Rusijos pasala]	61 ž. ir belaisvis – ž. L. Narbutas, L. Krainiskis 61 – L. Narbutas, L. Krainiskis 61 – L. Narbutas 13 – L. Narbutas, L. Krainiskis 9 – L. Narbutas, L. Krainiskis 13 – L. Narbutas	9 25 suž. ir belaisv. 2 2
21.	1863 05 09 (04 27)	Vincenzo Kozelos jungtinis būrys (Suchockio, Melchioro Čižiko, Žalnierkevičiaus, Leopoldo Osiecimskio daliniai) (/118) ir Rusijos būrys (/500)	VG, Vileikos aps., prie Tarakanovkos k. prie Dzvinosos dv.	1 1	1
22.	1863 05 11 (04 29)	B. Narbuto būrys (100/118, 120) ir plk. Alchazovo būrys	VG, Lydos aps., miške prie Anelkų dv., Kotros u.	apie 20 daug ž. ir suž. [išsklaidytas]	
23.	1863 05 16 (04)	Sukilėlių būrys ir štabskpt. Kožuchovo būrys	VG, Švenčionių aps., netoli Kaltanėnų, prie Žvirbliškių, Vasiliškių k.		
24.	1863 05 16 (04)	Sukilėlių būrys (80/) ir Rusijos būrys	VG, Vilniaus aps., šalia Turgelių, prie Laudžių vnk.	5	
25.	1863 05 19 (07)	Sukilėlių būrys (80/) ir štabskpt. Juzefovičiaus būrys	VG, Ašmenos aps., Budos vietovėje	nežinoma	nežinoma

Sukilėlių kovos Lietuvoje 1863–1864 metais

6	7	8	9	10
14 (8 suž.) <i>[ginklai ir kt.]</i>		2 (1 sunkiai)		AMMM, XXI, 128–129 KVŽ, 135–136 AMMM, XXI * Zielinskis, 280–281 PT2, 11 Kovalevska, 49–50
6	nemažai			
9				
yra (3 vardinami)				
	1	1 (mirė)		* Zielinskis, 281
	1	keli		PT2, 11
	1			KVŽ, 145–146
	1			* Zielinskis, 281
	-	3		AMMM, 147; KVŽ, 147
11		1		KVŽ, 146
1		1		AMMM, XXII, 155–156; KVŽ, 158–159

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJA

Eil. nr.	1	2	3	4	5
26.	1863 05 19 (07)	Maksimilijono Černiako (Lados) jungtinis būrys (Aleksandro Stabrovskio (Liubičiaus), Felikso Koliškos (Smialynskio), Piotrovskio, Vilčinskio ir kt. daliniai) (500, iki 600/240) ir gen. mjr. Vedemejerio būrys	VG, Trakų aps., prie Palimšės vnk. netoli Žiez marių ir Strėvininkų k.	50 iki 50 50 50 16 – Vilčinskis <i>[išsklaidytas]</i>	20 20 16
27.	1863 05 20 (08)	M. Černiako būrio likučiai (/80) ir šimtininko Jelatoncevo kazokai (/12)	VG, Trakų aps., prie Stakliškių, netoli Pravieniškių <i>[Rusijos pasala]</i>	8 <i>[sumuštas]</i>	
28.	1863 05 21 (09)	Alberto Minskio (Albertynskio, Albertus), Kasparo Maleckio (Kasperovičiaus) būriai (600/380, 400, 300) ir gen. mjr. Šuvalovo, plk. Poltorackio būriai	VG, Švenčionių aps., prie Labanoro, Luknos upelio	97 90 97 10	5
29.	1863 05 28 (16)	V. Kozelos jungtinis būrys (V. Kozelos, M. Čižiko, Suchockio daliniai) (300/200) ir plk. Galo būrys	VG, Vileikos aps., ir MG, Borisovo aps. riba, prie Vladyki k., Ilijos upėje	170–50 paskendo 150 – iki 80 paskendo ne mažiau, kaip 68 – V. Kozela 58 – V. Kozela	

Sukilėlių kovos Lietuvoje 1863–1864 metais

6	7	8	9	10
21	5	21		AMMM, 164–167
20	5	24		AMMM, XXII
	5	22		KVŽ, 157–158
	5	25		KVŽ, 176–177
keliolika	24 ž. ir suž.			* Zielinskis, 281–282; Ružancovas, 586
7	-			AMMM, XXII; KVŽ, 177–178
				* Zielinskis, 282; Ružancovas, 586
	6	21		AMMM, XXII, 159–161
	6	21		KVŽ, 158
	6	18 (4 sunkiai)		KVŽ, 175
8	25	50	<i>[ginklai, arkliai]</i>	* Zielinskis, 282; Ružancovas, 586
	75	50		PT1, 505
25 <i>[ginklai, arkliai]</i>	10	34 (4 mirė)		AMMM, 195–198
25		35		KVŽ, 194–195;
2		33 – Galas		KVŽ3, 272–273
25 (23 sužeisti); 53 dingę				* Zielinskis, 282–283

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJA

Eil. nr.	1	2	3	4	5
30.	1863 05 31 (05 19)	F. Vislouchio, A. Stabrovsio, Julijono Čiudovskio (Zbogemskio), Jano Sendeko būrys (/ apie 500) ir plk. Andrejevo būrys	VG, Trakų aps., tarp Rūdiškės ir Valkininkų		
31.	1863 06 05 (05 24)	Gustavo Čechovičiaus (Ostojos) būrys (300, 150/30) ir kpt. Dmitrijevo būrys	VG, Švenčionių aps., netoli Ižos, Liubkų k.	31 31 6	8 8
32.	1863 06 12 (05 31)	F. Koliškos būrys (90/36) ir poruč. Vilkeno būrys	VG, Trakų aps., prie Rūdninkų, Žilinių k.	13 <i>[išsklaidytas]</i> 15	
33.	1863 06 15 (03)	Zigmanto Mineikos (Borovy) būrys (90/) ir štabskpt. Juzefovičiaus būrys (/106)	VG, Ašmenos aps., prie Rusališkių k., Bakštovo miške	2 2 <i>[išskaidytas]</i>	6 6
34.	1863 06 16 (04)	Sukilėlių būrys ir Rusijos būrys	VG, Dysnos aps., prie k. Šarkovščina		

Sukilėlių kovos Lietuvoje 1863–1864 metais

6	7	8	9	10
	ženkliai – Andrejevas?			* Zielinskis, 283; Ružancovas, 632
1	2	5 (3 mirė)		AMMM, 194–195; KVŽ, 211–212; KVŽ3, 40–41
1	2	3		AMMM, XXII
	17	23	<i>[ginklai]</i>	* Zielinskis, 283; Ružancovas, 679
<i>[ginklai, turtas]</i>		1		AMMM, 218
<i>[ginklai, turtas]</i>		1		AMMM, XXII; KVŽ, 230; KVŽ3, 241
1				* Zielinskis, 283 Ružancovas, 679
2 – Z. Mineika <i>[ginklai ir kt.]</i>	-			AMMM, XXII, 221–222, 226; KVŽ, 245; KVŽ3, 279
1	-			* Zielinskis, 283
Z. Mineika pasidavė				Maksimaitienė, 170 (Z. Mineikos parodymai, LVIA, ap. 494, ap. 1, b. 116, l. 12v–13)
				* Zielinskis, 283

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJA

Eil. nr.	1	2	3	4	5
35.	1863 06 16 (04)	F. Visloucho, A. Stabrovskio būrys ir kpt. Vladimirovo, Vilkeno būriai	VG, Vilniaus aps., Rūdninkų girioje, prie Pakernavės vnk.	<i>[išsklaidytas]</i> nežinoma	
36.	1863 06 17 (05)	F. Visloucho, A. Stabrovskio būrio likučiai ir kpt. Zaso būrys	VG, Vilniaus aps., prie Zigmantiškių k.	8 3	2
37.	1863 06 17 (05)	F. Visloucho ir A. Stabrovskio būrio likučiai ir plk. Alchazovo, plk. Vlasovo būriai	VG, Vilniaus aps., Rūdninkų miške, prie Peleniškių k.	nemažai – 2 vardinami <i>[išsklaidytas]</i>	nemažai
38.	1863 06 21 (09)	B. Narbuto būrys (/100) ir paporuč. Rudenkos komanda	VG, Trakų aps., prie Rūdiškių stoties	30 30	
39.	1863 06 23 (11)	Sukilėlių būrys (30/ ir puskrn. D. Kirilovo Pastovių kaimo sargyba	VG, Dysnos aps., Pastovių k.	-	
40.	1863 06 24 (12)	Aleksandro Paradovskio (Ostrogos) būrys (300/) ir plk. Vlasovo būrys	VG, Lydos aps., prie Šumos k. (Daciškių, Korkuniatų k.)	daug	

Sukilėlių kovos Lietuvoje 1863–1864 metais

6	7	8	9	10
1				AMMM, XXII, 225; KVŽ, 243–244 KVŽ3, 278 * Zielinskis, 284; Ružancovas, 727
3 3 (2 suž.)				AMMM, XXII, 225; KVŽ, 243–244 * Zielinskis, 284
6 (1 sunkiai suž.) <i>[ginklai ir kt.]</i> 1 7	1 1			AMMM, XXII-XXIII, 222–224, 225; KVŽ, 244–245 KVŽ3, 279 * Zielinskis, 284
				KVŽ, 246; KVŽ3, 280 * Zielinskis, 284; Ružancovas, 727
	-			AMMM, 232; KVŽ, 270–271
<i>[ginklai ir kt.]</i>	-			KVŽ, 258; KVŽ3, 281–282 * Zielinskis, 284; Ružancovas, 754

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJA

Eil. nr.	1	2	3	4	5
41.	1863 06 24 (12)	A. Minsio jungtinis būrys (jame Benedikto Olšausko (Piorun), Adriano raitelių daliniai) (210/120, 122) ir paplk. Chavanskio būrys	VG, Vilniaus aps., prie Giedraičių vnk.	daug ž. ir suž. 15 15	
42.	1863 06 25 (13)	Sukilėlių būrys (60/) ir plk. Mezencevo būrys	VG, Švenčionių aps., prie Linkmenų k.	[<i>sumuštas</i>] [<i>sumuštas</i>]	nemažai [<i>švinas, šoviniai</i>] nemažai
43.	1863 06 26 (14)	Leono Čechovičiaus (Ostojos) būrys (/30) ir paplk. Beliajevo, poruč. Butovičiaus būrys	VG, Dysnos aps., prie Pastovių, Krapivnikų k.	3 3	3
44.	1863 07 11 (06 29)	F. Visloucho, A. Stabrovskio, J. Sendeko būriai ir plk. Tizdelio būrys	VG, Trakų aps., prie Laičių k.	18 ž. ir suž.	
45.	1863 07 11 (06 29)	F. Visloucho būrys (400/250?) ir plk. Tizdelio būrys	VG, Trakų aps., Klėriškių miške	iki 50 50 25	dar daugiau F. Vislouchas
46.	1863 07 14 (02)	F. Visloucho būrys (per 300/) ir paplk. Čerkasovo būrys	VG, Trakų aps., link Macelių (naujųjų) k.	22 22 [<i>sumuštas</i>]	

Sukilėlių kovos Lietuvoje 1863–1864 metais

6	7	8	9	10
47 – A. Minskis [vėliava, ginklai, gurguolė] 45 – A. Minskis [ginklai ir kt.] 47 47	1	17		AMMM, XXIII, 229–232; KVŽ3, 282–283 LVIA, f. 1248, ap. 1, b. 356, l. 12–13 (Vilniaus tardymo komisijos raportas) * Zielinskis, 284 Ružancovas, 754
	- -			KVŽ, 259v-260; KVŽ3, 283 * Zielinskis, 284; Ružancovas, 754
8 – L. Čechovičius 8 – L. Čechovičius		3 (1 mirė)		AMMM, 232–234; KVŽ, 270–271; KVŽ3, 308 * Zielinskis, 285; Ružancovas, 754
	daug			* Zielinskis, 285
7 7	1 1	4		AMMM, XXIII KVŽ, 278; KVŽ3, 283–284 * Zielinskis, 285; Ružancovas, 804
	-	3 (1 sunkiai) 3		AMMM, 258–260, XXIII; KVŽ3, 310 * Zielinskis, 285; Ružancovas, 825

Sukilėlių kovos Lietuvoje 1863–1864 metais

6	7	8	9	10
				* Zielinskis, 285; Ružancovas, 825
4	1			AMMM, XXIII; KVŽ3, 311
4				* Zielinskis, 285; Ružancovas, 825
1		1		AMMM, XXIII
4		4		KVŽ3, 311
3				AMMM, XXIII; KVŽ, 286; KVŽ3, 311
3				* Ružancovas, 849
4 [ginklai]		2		AMMM, XIII; Maksimaitienė, 193 (Rusijos Trakų aps. žandarų viršininko raportas, LVIA, f. 419, ap. 2, b. 182, l. 11a–12)
4 [ginklai]		1		AMMM, 295 KVŽ, 300
7	per 20	per 20		* Zielinskis, 285
7	per 20	per 20		Ružancovas, 917
17 [ginklai]	-			AMMM, XXIII; Maksimaitienė, 193 (Rusijos Trakų aps. žandarų viršininko raportas, LVIA, f. 419, ap. 2, b. 182, l. 11a–12)
17				KVŽ, 300
17	-	1		* Zielinskis, 285
17				Ružancovas, 917

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJA

Eil. nr.	1	2	3	4	5
53.	1863 08 27 (15)	Sukilėlių būrys ir Rusijos būrys	VG, Vilniaus aps., prie Širvintų		
54.	1863 08 28 (16)	G. Čechovičiaus, Karolio Jasevičiaus būriai ir Rusijos daliny	VG, Vilniaus aps., prie Lavariškių k.	3	3
55.	1863 09 01 (08 20)	Česlovo būrys (32/) ir plk. Tizdelio būrys	VG, Trakų aps., prie Ilgokų k.	7	2
56.	1863 09 01 (08 20)	Sukilėlių būrys ir Rusijos būrys	VG, Ašmenos aps., prie Boruny k.		
57.	1863 09 15 (03)	G. Čechovičiaus būrys (/iki 100) ir Rusijos būrys	VG, Ašmenos aps., prie Klevicos k.	-	
58.	1863 09 29 (17)	G. Čechovičiaus būrys (38/) ir štabskpt. Torchovo būrys (100/)	VG, Trakų aps., prie Rūdiškių k., Inklėriškių girininkijos	1	
59.	1863 09 29 (17)	G. Čechovičiaus būrys (42/) ir kpt. Gorbačiovo būrys	VG, Trakų aps., prie Pirčiupio k.	2	
60.	1863 10 19 (07)	G. Čechovičiaus būrys (/40) ir Rusijos būrys	VG, Trakų aps., prie Rūdninkų k., Rūdninkų girioje	2	3
61.	1863 10 20 (08)	F. Visloucho būrys (/400) ir Rusijos būrys	VG, Trakų aps., Žiežmarių miške		
62.	1863 11 02 (10 21)	Lastovskio būrys (11/) ir plk. Kolodejevo būrys (60/)	VG, Ašmenos aps., prie Videišių k.		

Sukilėlių kovos Lietuvoje 1863–1864 metais

6	7	8	9	10
				* Zielinskis, 285; Ružancovas, 945
K. Jasevičius pasidavė				* Zielinskis, 286; Ružancovas, 945 Maksimaitienė, 192 (sukilėlio K. Jasevičiaus tardymo byla, LVIA, f. 378, PS, 1863 m., b. 993)
6	-			AMMM, XXIV
8				KVŽ3, 336
	keli ž. ir suž.			* Zielinskis, 286; Ružancovas, 945
		keli		* Zielinskis, 286; Ružancovas, 945
8	1	1		AMMM, XXIV; KVŽ3, 343 * Zielinskis, 286; Ružancovas, 1041–1042
9				AMMM, XXIV
9	5			* Zielinskis, 286; Ružancovas, 1041–1042
	[sumuštas]			* Zielinskis, 286-Ružancovas, 1042
11 - Lastovskis	-			AMMM, XXIV

ŠALTINIŲ PUBLIKACIJA

Eil. nr.	1	2	3	4	5
63.	1864 05 10 (04 28)	Matuškevičiaus būrys ir Rusijos būrys	VG, Trakų aps., prie Lentvario <i>[paskutinis gubernijos sukilėlių mūšis]</i>		

Tęsinys kitame tome.

Įteikta 2015 m. rugsėjo 7 d.

Sukilėlių kovos Lietuvoje 1863–1864 metais

6	7	8	9	10
				* Zielinskis, 286; Ružancovas, 1230

LES LUTTES DES INSURGÉS SUR LE TERRITOIRE DE LA LITUANIE HISTORIQUE EN 1863-1864

Dr. Ieva Šenavičienė

Une source secondaire authentique est publiée, synthétisant les combats de l'insurrection de 1863 en Lituanie historique (ladite région Nord-Ouest de l'Empire russe : provinces de Vilnius, Kaunas, Grodno, Minsk, Vitebsk et Moguilev), et constituée en s'appuyant sur les archives et les sources publiées de la Lituanie, la Russie, la Pologne et la Biélorussie, ainsi que sur la littérature spéciale. Le tableau source rassemble les dates des affrontements et des batailles entre les insurgés et l'armée russe qui ont eu lieu sur le territoire de la Lituanie de l'époque, leurs emplacements, et où cela est possible les chefs des détachements des deux parties combattantes, le nombre de personnes, le nombre de soldats tués, blessés ou faits prisonniers au cours des combats, les pertes en biens dues aux combats, ainsi que, dans certains cas, les spécificités des détachements et des combats ; les sources des données concrètes sur l'affrontement ou la bataille sont également indiquées. La source est un matériau important tant pour effectuer des études générales de l'insurrection en Lituanie et en Biélorussie que pour établir les paramètres de l'insurrection en tant que guerre sur les différents territoires de la Lituanie historique : en caractérisant le début et la fin de l'insurrection, les lieux des affrontements et des batailles, leur chronologie, leur nombre, leurs spécificités, leur répartition territoriale, le nombre de détachements, les personnalités des chefs, les morts et les blessés des deux parties combattantes, les prisonniers, les pertes en biens, et en effectuant des comparaisons de l'intensité de l'insurrection de 1863 en Lituanie, Royaume de Pologne et Russie (Ukraine occidentale).

L'introduction de la publication aborde les principes de préparation de la source synthétisante, consacrée aux luttes des insurgés en 1863-1864 dans la Lituanie historique, évalue la fiabilité des sources et des études sur l'insurrection, indique les sources et la littérature utilisées dans la publication et présente la signification des abréviations des noms, des sources et de la littérature.

FIGHTS OF REBELS IN THE HISTORICAL TERRITORY OF LITHUANIA IN 1863-1864

Dr Ieva Šenavičienė

An authentic secondary source summarising the 1863 revolt battles in historical Lithuania (in the so called Russian empire in the North Western region – in the provinces of Vilnius, Kaunas, Gardin, Minsk, Vitebsk, Mogilev) based on archival and published sources of Lithuania, Russia, Poland and Belarus, as well as special literature has been published. Dates of clashes and battles between the rebels and the Russian army, which took place in the territory of Lithuania of that time, their location, wherever possible – unit leaders of both warring sides, the number of people, the number of dead, wounded, soldiers captured in connection with the fighting, property losses of battles, in individual cases – the specificity of teams and battles, also specific sources of information about the skirmish or battle, are provided and systemised in the source table. The source is important material both in carrying out general revolt surveys in Lithuania and Belarus, and in setting the parameters of the revolt as war in different Lithuanian territories: describing the beginning and end of the revolt, locations of conflicts and battles, their chronology, number, specificity, territorial spread, unit number, commander personalities, deaths of the two warring sides related to battle, the wounded, prisoners of war, property losses while carrying out a comparison of the intensity of the 1863 revolt in Lithuania, in the kingdom of Poland and in Russia (on the right bank of Ukraine).

The preparation principles of the source summarising the 1863-1864 rebel fights in historical Lithuania are discussed in the introduction. The reliability and evaluation of the sources and research of the revolt, sources and literature used, meanings of names, sources, and literature abbreviations are also indicated.